

การใช้วิธีการสอนแบบ 4K โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน

The Use of 4K Teaching Methods are Based on the Problem-based Learning for Development the Instructional Achievement

บุญญลักษณ์ ตำนานจิต
Boonyalak Tumnanchit

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต E-mail: boonyalaks@gmail.com

บทคัดย่อ

การใช้วิธีการสอนแบบ 4K โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สอนในการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้และทักษะในการชี้นำแนวทางการเรียนรู้ ให้คำแนะนำเมื่อผู้เรียนมีปัญหาหรือมีข้อสงสัยในกิจกรรมและผู้สอนควรชี้ให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีและข้อเสียของแต่ละวิธีการแก้ปัญหาช่วยให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างเป็นระบบ สร้างแรงจูงใจโดยให้ผู้เรียนกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกระบวนการจัดการความรู้ เพื่อเพิ่มความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี การพัฒนาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นการนำไปใช้กับเนื้อหาวิชาห้องสมุดและวิทยาศาสตร์สารสนเทศซึ่งเป็นวิชาชีพที่ต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการเรียนรู้ สามารถคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการความรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อแสวงหาการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คำสำคัญ : วิธีการสอนแบบ 4K การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน ความสามารถในการศึกษาด้วยตนเอง

Abstract

The use of 4K teaching methods are based on the problem-based learning for development the instructional achievement. It changes the instructor roles including the creation of activities and skills in the suggestion on process of learning approach, counselling, problem-solving, and reflections on the events of learning. The instructor also guides the students about on the events of learning. The instructor also guides the students about the advantages and disadvantages of problem-based method. Additionally, undergraduate students were able to enhance their systematic decision in motivation, self-study and knowledge management skills. The effectiveness developments of teaching and learning were applied to the library and information sciences with the professions that require skilled personnel in learning, forecasting, and using the information technology for knowledge in learning, forecasting, and using the information technology for knowledge management in lifelong learning.

Keywords : The Using of 4K Teaching Methods, Problem-based Learning, Instructional Achievement, Ability to Self-study

1. บทนำ

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของผู้เรียนและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมยุคปัจจุบัน จากการศึกษากรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2574 ซึ่งเปรียบเสมือนแผนที่นำทางให้ระบบการศึกษาไทยสามารถพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ที่มีอยู่ในตัวตนของแต่ละบุคคลให้เต็มตามศักยภาพสำหรับประชากรทุกช่วงวัย ตั้งแต่เกิดจนตลอดชีวิตที่ประชาชนสามารถแสวงหาความรู้และเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีเป้าหมายของการพัฒนาการศึกษา 5 ประการ ได้แก่ 1) การเข้าถึง (Access) 2) ความเท่าเทียม (Equity) 3) คุณภาพ (Quality) 4) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และ 5) การตอบโจทย์ที่บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่เป็นพลวัต ซึ่งกำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมาย ความคาดหวัง เป้าหมายสุดท้ายของแผน หลักการ/แนวคิดและยุทธศาสตร์/มาตรการเพื่อการบรรลุเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติที่ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกลไกหลักของการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์และรองรับการศึกษา การเรียนรู้และความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 [1] การฝึกให้ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นผู้ใฝ่หาความรู้ได้ด้วยตนเอง จึงเป็นหน้าที่ที่ผู้สอนต้องออกแบบกระบวนการหรือรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งปัจจุบันการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานได้ถูกนำมาใช้ในระดับอุดมศึกษาจนเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางและมีงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่เรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียน อย่างมากมาย มหาวิทยาลัยหลายแห่งที่ส่งเสริมและได้ทดลองนำมาใช้แล้ว เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รวมถึงมหาวิทยาลัยเอกชนหลายแห่ง [2] สำหรับมหาวิทยาลัยสวนดุสิตก็ได้นำการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้ในการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 เพื่อพัฒนาระบบการสอนและนำไปปรับปรุงหลักสูตรฯ ให้บัณฑิตมีศักยภาพและส่งผลต่อการปฏิบัติงาน [3] ทั้งนี้จากการศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เพื่อสร้างความพร้อมสำหรับการเป็นบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21 พบว่า สถาบันการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำเป็นต้องเตรียมพร้อมด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นแก่นักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีความพร้อมในการทำงานและสามารถดำรงชีวิตในสังคมยุคศตวรรษที่ 21 โดยมีทักษะสำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ซึ่งทักษะดังกล่าวจะส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาให้เป็นบรรณารักษ์รุ่นใหม่ สำหรับการปฏิบัติงานห้องสมุดในศตวรรษที่ 21 [4] ซึ่งสามารถนำการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานบนแนวคิดการจัดการความรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนได้ตรงกับสมรรถนะที่จำเป็นดังกล่าว และสอดคล้องกับกรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2574

2. เหตุใดจึงจัดการเรียนรู้กับสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

ทักษะการเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมมักเป็นผลที่เกิดแก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และระบบสนับสนุน ซึ่งสันติ [5] ระบุว่าทักษะการเรียนรู้และการสร้างนวัตกรรมเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี รวมทั้งมาตรฐานและการประเมินผล หลักสูตรและการสอน การพัฒนานวัตกรรมและสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ การเรียนในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ เป็นสาขาวิชาที่เน้นทักษะอาชีพและทักษะด้านการรู้สารสนเทศ อีกทั้งงานด้านการให้บริการสารสนเทศมักได้รับผลกระทบจากปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการสารสนเทศแก่ผู้ใช้บริการสารสนเทศ ซึ่งมีลักษณะและกระบวนการจัดการเรียนการสอนดังนี้

บทความวิชาการ

การใช้วิธีการสอนแบบ 4K โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนา
พลวัตทักษะการเรียนรู้การสอน

2.1 ลักษณะของสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์เป็นสาขาที่มีชื่อเรียกอย่างหลากหลาย เป็นศาสตร์ที่มีลักษณะเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกับศาสตร์อื่นๆ และมีพัฒนาการมาจากหลายสาขาวิชา ซึ่งวิชาความรู้จะเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ การรวบรวม การจัดเก็บ การถ่ายทอดสารนิเทศและการใช้ประโยชน์จากสารนิเทศ เป้าหมายสำคัญเพื่อให้บริการ ผู้ใช้บริการได้รับประโยชน์จากความรู้หรือข่าวสารได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและเป็นประโยชน์มากที่สุด นักสารนิเทศจะใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการจัดการทรัพยากรสารนิเทศ นอกจากนี้ยังเป็นศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความต้องการการแสวงหาและการเข้าถึงสารนิเทศของมนุษย์ในบริบทต่างๆ อีกด้วย

2.2 ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ

ผลการเรียนรู้ที่ต้องการและสอดคล้องกับสมรรถนะของวิชาชีพที่พึงประสงค์ 8 ด้าน มีดังนี้

- 1) มีวินัย ตรงต่อเวลาและซื่อสัตย์สุจริต
- 2) มีความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเองและสังคมอย่างต่อเนื่อง
- 3) มีทักษะในการประมวลความคิดอย่างเป็นระบบ
- 4) สามารถเข้าถึงและคัดเลือกความรู้ที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลสารนิเทศทั้งในระดับชาติและนานาชาติ
- 5) มีความสามารถในการค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและประเมินข้อมูลสารนิเทศจากแนวคิดและหลักการใหม่ๆ ในแหล่งข้อมูลที่หลากหลายและสามารถใช้ข้อสรุปที่พบในการแก้ไขปัญหาหรืองานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 6) สามารถศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกระบวนการต่างๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์
- 7) สามารถประมวลผลและศึกษาข้อมูล เพื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา รวมทั้งหาแนวทางป้องกันและแก้ไข ปัญหาได้อย่างเหมาะสมทั้งเชิงกว้างและเชิงลึก
- 8) สามารถใช้และติดตามความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก อย่างสม่ำเสมอ เพื่อรวบรวมข้อมูล แปลความหมายและสื่อสารข้อมูลข่าวสารและแนวคิด

2.3 กลยุทธ์การสอน

สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์เป็นศาสตร์มีกลยุทธ์การสอน 6 ด้าน ดังนี้

- 1) จัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกทักษะการสื่อสารทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน ระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง
- 2) เน้นการเรียนการสอนที่เป็น Active learning
- 3) จัดให้มีการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง
- 4) จัดบรรยายพิเศษโดยวิทยากรภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ตรง
- 5) จัดให้มีรายวิชาโครงงาน/การฝึกปฏิบัติ/การฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ
- 6) จัดกระบวนการเรียนการสอนที่ฝึกทักษะการคิด ทั้งในระดับบุคคลและกลุ่ม เช่น การสะท้อนคิดผ่านสื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การอภิปรายกลุ่ม การทำกรณีศึกษา การแสดงบทบาทสมมติ การทำโครงการเกี่ยวกับวิชาชีพ การทดลอง การวิเคราะห์ระบบจัดการห้องสมุดในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2.4 กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ สามารถวัดและประเมินผลได้ 5 ด้าน ดังนี้

- 1) ประเมินจากการตรงต่อเวลาของนักศึกษาในการเข้าเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมาย การเข้าร่วมกิจกรรม
- 2) การรายงาน/แผนงาน/โครงการ

- 3) ใช้แบบทดสอบ/สัมภาษณ์ที่ฝึกนักศึกษาให้คิดแก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์
- 4) การรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
- 5) พฤติกรรมการเรียนและการสอบ

3. การนำผลการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรูมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

การวิจัยเรื่อง “การใช้วิธีการสอนแบบ 4K โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของรายวิชาการบริการอ้างอิงและสารสนเทศ” เป็นการวิจัยที่ได้จากการศึกษาข้อมูลของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา [6] ที่ได้ดำเนินการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะการศึกษาของประเทศไทยกับนานาชาติ โดยใช้ดัชนีของสถาบันเพื่อพัฒนาการจัดการ (International Institute for Management Development : IMD) เป็นกรอบหลักในการวิเคราะห์เป็นประจำปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและวางแผนในการพัฒนาการศึกษาไทยให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล สำหรับปี พ.ศ. 2559 สถาบัน IMD จัดอันดับประเทศต่างๆ ทั่วโลก 61 ประเทศ พบว่า สมรรถนะด้านการศึกษาในภาพรวมของปี พ.ศ. 2559 ด้านการศึกษาของประเทศไทยอยู่ที่อันดับที่ 52 จากทั้งหมด 61 ประเทศ ลดลง 4 อันดับจากปี พ.ศ. 2558 กล่าวโดยสรุปสมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากลยังอยู่ในระดับที่ไม่ดีมากนักและยังล้าหลังกว่าหลายประเทศในกลุ่มเอเชียแปซิฟิก ทั้งด้านการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษาด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษา และด้านการศึกษาที่สามารถตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลงจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัยต้องการทำวิจัย เรื่อง “การใช้วิธีการสอนแบบ 4K โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน” ซึ่งวิธีการสอนแบบ 4K โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เริ่มจากการให้ผู้เรียนกำหนดปัญหาหรือเป้าหมายที่ต้องการรู้ ได้แก่ 1) การแสวงหาความรู้และสาเหตุของปัญหา 2) การสร้างความรู้เพื่อเสนอวิธีแก้ปัญหา 3) การจัดเก็บและสืบค้นความรู้ต่อเพื่อแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แล้วสรุปพร้อมทั้งประเมินค่าคำตอบ และ 4) การถ่ายโอนความรู้และการใช้ประโยชน์เพื่อนำเสนอแนวทางหรือวิธีแก้ปัญหาโดยเน้นฝึกให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทั้งในชั้นเรียน การศึกษาจากฐานข้อมูลต่างๆ และเครือข่ายสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะวิชาชีพด้านบรรณารักษ์ และนักสารสนเทศเป็นวิชาชีพที่ต้องการบุคลากรที่มีคุณลักษณะเป็นผู้ที่มีลักษณะใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ เพื่อให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน และสามารถคาดการณ์เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการความรู้ และจัดระบบทรัพยากรสารสนเทศทั้งหมดในสำนักวิทยบริการหรือห้องสมุด เนื่องจากการประกอบอาชีพบรรณารักษ์อาจพบปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานในการให้บริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุดหลายประการ สถาบันการศึกษาจึงควรสนับสนุนและพัฒนานักศึกษาเป็นผู้มีทักษะด้านความสามารถในการศึกษาด้วยตนเอง มีความสามารถในการใช้ความรู้เพื่อการแก้ปัญหาต่างๆ ในการประกอบอาชีพ และพัฒนาสมรรถนะการศึกษาด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ปรากฏดังผลการวิจัยนี้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักศึกษาที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบ 4K โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่านักศึกษาที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสามารถในการศึกษาด้วยตนเองสูงขึ้น เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1

บทควาณวิชาการ

การใช้วิธีการสอนแบบ 4K โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนา
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอน

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

การเรียนการสอนโดยใช้วิธีการสอนแบบ 4K
โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การกำหนดปัญหาหรือ
เป้าหมายที่ต้องการรู้ ได้แก่

1. แสวงหาความรู้และสาเหตุของปัญหา
2. สร้างความรู้เพื่อเสนอวิธีแก้ปัญหา
3. จัดเก็บและสืบค้นความรู้ต่อเพื่อแบ่งปัน
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แล้วสรุปพร้อมกับประเมิน
คำตอบ
4. ถ่ายโอนความรู้และการใช้ประโยชน์

ผลการใช้วิธีการสอนแบบ 4K โดยใช้
ปัญหาเป็นฐาน ได้แก่

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ความสามารถในการศึกษาด้วย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. บทสรุป

ผลของการวิจัย เรื่อง “การใช้วิธีการสอนแบบ 4K โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของรายวิชาการบริการอ้างอิงและสารสนเทศ” สามารถมาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาในสาขาวิชาอื่นตามเป้าหมายของการศึกษาในยุคสังคมความรู้ คือ สามารถปฏิบัติงานอย่างมีศักยภาพและรู้เท่าทันกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ผ่านกระบวนการ 4K ซึ่งประมวลจากความรู้ของนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ Alavi [7] Arthur Anderson & APOC [8] Nonaka & Takeuchi [9] Holsapple [10] Laudon & Laudon [11] และ Turban et al. [12] เกี่ยวกับองค์ประกอบของกระบวนการจัดการความรู้ที่สำคัญ สรุปได้เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การแสวงหาความรู้ 2) การสร้างความรู้ 3) การจัดเก็บและสืบค้นความรู้ และ 4) การถ่ายโอนความรู้และการใช้ประโยชน์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของน้ำทิพย์ [13] ที่ว่า การจัดการความรู้ หมายถึง การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการเรียนการสอนสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้เท่าทันสารสนเทศ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้กระบวนการเรียนการสอนมีความสามารถในการแข่งขันสูงสุด การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นอีกหนึ่งกระบวนการบูรณาการความรู้เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในปัจจุบัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฑามาศ [14] ที่ทำวิจัย เรื่องการศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับการสอนตามแนวธรรมชาติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ Linking Ideas ของนักศึกษารายวิชา EBC332 สาขาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ผลวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนจากวิธีการสอนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐานหรือ PBL กับวิธีสอนตามแนวธรรมชาติ มีผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อีกทั้งผลการวิจัย เรื่อง “การใช้วิธีการสอนแบบ 4K โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของรายวิชาการบริการอ้างอิงและสารสนเทศ” ยังทำให้นักศึกษามีความสามารถด้านการศึกษด้วยตนเองสูงขึ้น ซึ่งเป็นไปตามคำกล่าวของ Hiemstra [15] ที่ว่า การเรียนรู้ที่ผู้เรียนรับผิดชอบในการวางแผนการปฏิบัติและการประเมินผลจากความพยายามเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นลักษณะสำคัญของสถานการณ์การเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้และทักษะที่ได้จากสถานการณ์หนึ่งไปยังอีกสถานการณ์หนึ่งได้ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Brown [16] ที่ทำวิจัย เรื่อง การเรียนรู้แบบนำตนเองของชั้นเรียนเกรด 8 (Self-Direction Learning in an 8th Grade Classroom) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง ครูให้นักเรียนเป็นผู้บูรณาการหลักสูตรด้วยการเรียนที่แตกต่างกัน และให้มีการประเมินตามสภาพจริง เพื่อการเรียนรู้อย่างลึก เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มวางแผนการเรียน ดำเนินการและประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ประสาน แนะนำ ให้คำปรึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย หลักสูตรเป็นแบบบูรณาการ และประเมินตามสภาพจริง เมื่อเปรียบเทียบคะแนนจากแบบทดสอบมาตรฐาน พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการพิจารณาในเรื่องต่างๆ ได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ จะเห็นว่านักเรียนมีโอกาที่จะถามคำถามที่ทำให้เกิดความก้าวหน้าต่อการเรียนรู้ของตนเอง และตระหนักถึงความร่วมมือของสังคม นักเรียนในโครงการได้พัฒนาหลักสูตรพื้นฐานบนความต้องการของตนเอง สร้างความรู้ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ออกแบบการเรียนรู้ และนำเสนอผลที่พัฒนาขึ้น

การศึกษาจึงมีบทบาทต่อสารสนเทศของโลกและสร้างนวัตกรรมกับบริการใหม่ๆ เพื่อสนองความต้องการและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของนักศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มศักยภาพแก่ตนเองด้วยการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีและสื่อใหม่ โดยผู้สอนเป็นเสมือนผู้ออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แก่นักศึกษา ให้นักศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาให้มีความพร้อมทางการเรียน และมีกิจกรรมการพัฒนาในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ ความสามารถตามหลักสูตร และมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญสำหรับสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). (ร่าง) กรอบทิศทางแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2575. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- [2] ไพศาล สุวรรณน้อย. (2560). เอกสารประกอบการบรรยายโครงการพัฒนาการเรียนการสอน เรื่อง การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning: PBL). ขอนแก่น : สถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- [3] บุญญลักษณ์ ตำนานจิตร. (2559). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานด้วยกระบวนการจัดการความรู้รายวิชาการจัดการห้องสมุดและองค์การสารสนเทศ. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- [4] ดิชาติชัย เมตตาริกานนท์ และเดชดนัย จุ้ยชุม. (2559). สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์: การสร้างความพร้อมเพื่อการเป็นบรรณารักษ์ในศตวรรษที่ 21. วารสารบรรณศาสตร์ มศว. ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม). 87-97.
- [5] สันติ จิตระจินดา. (2560). เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง การออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

บทควาณวิชากร

การใช้วิธีการสอนแบบ 4K โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนา
พลัฒกฤทธัถการเรัยนการสอน

- [6] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2559 (IMD 2016). กรุงเทพมหานคร : กระทรวงศึกษาธิการ.
- [7] Alavi, M. (2015). [online]. Knowledge management and knowledge management system. [cited June 8, 2015] from : <http://www.rhsmith.umd.edu/malavi/icis-97-KMS/index.htm>.
- [8] Arthur, Anderson and the American Productivities and Quality Center. (1995). The Knowledge Management Assessment Tool (KMAT). Houston (APOC), Texas.
- [9] Nonaka, I., and Takeuchi, H.. (1996). The knowledge creating company : How Japanese companies create the dynamics of innovation. Personnel Psychology.
- [10] Holsapple, C. W., & K.D. Joshi,. (2001). An Investigation of Factors that Influence the Management of Knowledge in Organizations, Journal of Strategic Information Systems. 9(2/3): 235-260.
- [11] Laudon, K.C. & Laudon, J.P.. (2002). Management information system : Managing the digital firm. 7th ed Upper Saddle River. New Jersey : Prentice Hall.
- [12] Turban, et al.. (2001). Introduction to Information Technology. Toronto : John Wiley & Sons.
- [13] น้าทิพย์ วิชาวิน. (2550). ห้องสมุดในฝัน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [14] จุฑามาต สุคนธา. (2560). การศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานกับการสอนตามแนวธรรมชาติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้ Linking Ideas ของนักศึกษารายวิชา EBC332 สาขาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- [15] Hiemstra R. (1994). Self-directed Learning. In Husen T, Postlethwaite TN(Eds). The International Encyclopedia of Education. 2nd ed. Oxford: Pergamon Press.
- [16] Brown. Dave. F. (2002). Self-Directed Learning in an 8th Grade classroom. Education Leadership, 60(1): 54-58.